

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ներկայ 1898 թվականի
Պուշկարիյ համար 12 ֆրանկ
» » վեցանգույն 6 »
Արսասահմանի » արևելյան 14 »
» » վեցանգույն 7 »
ԿԱՆՆԻԿ ՎՃԱՐԵԼԻ

Համակ դրամ եռայն դրկեյ հետեռնալ հասցեով
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԲԱՐՈՑ ԿԱՌԱՄ (ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ)
Редакция на вѣстникъ
„Ирaвункъ“
ВАРНА (България).

Rédaction du journal
„Iravounk“
VARNA (Bulgarie)

Խմբագրության ուղղել գրություն
ես չեն որևիցի եւ յարմար դասուած
ները միայն կը հրատարակուին անորոշ
ընթացի կամ ռասսուր:
Իրանուցման տողը 20 սանթիմ. երե-
ֆեկ անցի անգամներու համար 20 0/0
գեղջ կը լինի:

ԵՐԿՈՒ ՀԱՎԱՌԱԿՈՐԴՆԵՐ

Անգամ մը կլատսթօնի յուզար-
կաւորութիւնը նկարագրող լրագ-
րի մը մէջ կարգացի թէ թաղման
եկեղեցական արարողութեան մի-
ջոյնն, սգակիր հանդիսականնե-
րուն մէջ իրենց դիրքով և շարժ-
ուածքով ամենէն աւելի աչքի կը
զարնէին երկու հոգի, տիկին կը-
լատսթօն և Լորո Սօլպլըրի. ա.
ռալինը անշարժ, արձանի մը դիրքն
առած էր. վիշտը իր ծայրայեղ ուժ-
գնութեամբ քարացուցած էր տի-
կինը. երկրորդը, պետ պահպանու-
ղական կուսակցութեան, որուն մե-
ծագոյն հակառակորդն եղած էր
Անգլիոյ Մեծ Թերունին, իր ներ-
քին յուզումին անձնատուր, գրե-
թէ տղու մը պէս կուլար, կը հեծ-
կլտար, և ակներեւ կը տեսնուէր որ
այդ վայրկեանին, ուր կլատսթօն
հոգին պիտի յանձնուէր, Սօլպլը-
րի անկարող կը գտնուէր զսպելու
իր արցունքը և հեծկլտուքը:

Նկարագրութեան այդ մասը ե-
րեք անգամ կարգացի. հրապու-
րիչ, յանկուցիչ բան մը կար հոն,
մարդկային բարոյական բարձրու-
թիւնը ցուցնող իր ամենէն գեղե-
ցիկ գոյներով, ինչ որ այնքան հա-
զուադէպ է տեսնել այսօր, կոյր
կիրքերու, կուսակցական մօլե-
ռանդութեան, եսականութեան և
շահագործութեան դրոշմը կրող
այս ժամանակին մէջ:

Պատմուած եղելութիւնը ինք-
նին հարց մը կը յարուցանէր ըն-
թերցողին մտքին մէջ. ինչու համար
Սօլպլըրի ա՛յդքան յուզուէր կլա-
տսթօնի դագաղին առջեւ. չէ՞ որ
վերջապէս, հանգուցեալը անոր և
անոր կուսակցութեան ամենէն վը-
տանգաւոր, ամենէն հզօր հակա-
ռակորդն եղած էր. չէ՞ որ նա
հեղինակն էր իրլանտական ինքնա-
վարութեան ծրագրին զօր պահ-
պանողականները պարզապէս դա-
մը կը նկատէին բրիտանական պե-
տութեան ամբողջութեան և հզօր
կազմակերպութեան դէմ: Ինչ էր
այն խորհրդաւոր շարժումիւնը,
որ չէր ներեր Սօլպլըրի թաղա-
քական ունեւորութեան մը մի-
անգամ ընդ միշտ ազատուածը:

Լալու գիտակցութեան մէջ որոնել
ներքին, ծածուկ գոհունակութեան
պատճառ մը և սրբել իր արցունքը:

Հարցումին պատասխանը գտնել
չառ դժուար չէ անոնց համար ո-
րոնք ծանօթ են անգլիական
բարբերու ամենէն գեղեցիկ կող-
մերուն: Անոնք գիտեն որ Սօլպ-
լըրի իբր իր տոհմին բարձր տի-
պարներէն մին, խորին յարգանք
ունէր կլատսթօնի անձին համար,
անկեղծ բարեկամ մըն էր հանգու-
ցիկին, որուն ուղղամտութեան,
անկեղծութեան վրայ կատարեալ
հաւատք ունէր և կը սիրէր կլա-
տսթօնը որ Մեծ Բրիտանիոյ փառ-
քերէն մէկն եղաւ: Հապա քաղա-
կական հակառակութիւնը. ամեն
ազատախոհ Անգլիացի խորապէս
համոզուած է թէ ամեն մարդ հոն
րային խնդիրներու մէջ ազատ է,
կատարեալ իրաւունք ունի և պար-
տական է իր սկզբունքները, իր
կարծիքները պաշտպանելու, անոնց
իրականացման ջանքով և իրեն հա-
կառակողները հարուածելու իր-
քոյոր ուժով եւ աւելն ազնիւ ու
պարկեշտ միջոցներով: Կլատսթօն
այս տեսակէտով այնքան բարձր
դիրք մը գրաւած է իր ամբողջ
կեանքին անընդհատ պայքարին
մէջ, ուղղամտութեան և պարկեշ-
տութեան այնքան վեհ տիպար
մը հանդիսացած էր որ, ինչպէս կը
սէր գերման մեծ թերթ մը, անձ-
նապէս պաշտելի դարձած էր նոյն
խիւ անոնց, որոնք քաղաքական
ասպարէզին մէջ իրեն դէմ ան-
հաշտ կռիւ մղած էին մինչեւ վեր-
ջը. ու ասոնցմէ առաջինն էր Սօլպ-
լըրի, որուն արտասուքները, այս
պէս, այնքան դիւրահասկանալի
կերեւան, որքան անկեղծ էին:

Օրինակը կարի բարբերար աղ-
դեցութիւն մը կրնայ ունենալ ա-
նոր հետեւիլ ամէն ցանկացողնե-
րու համար, որոնք պիտի ըմբռ-
նեն թէ ինչ կը նշանակէ ամենա-
բուռն պայքար մղելով հանդերձ,
անձնականութիւնները գործէն զա-
տել, հակառակորդին իրաւունքը
և արժանիքը ճանչնալ և հետե-
ւիլ այն ուղիին զոր կը գծեն
ուղղամտութիւնը, ազնուութիւնը
և պարկեշտութիւնը:

Այդ ուղին պարզապէս փրկու-
թիւն մը պիտի ըլլար մեզի, հա-
յերուս համար որ մանաւանդ վեր-
ջին տարիներ, բարոյական աղ-
բերու դէպքեր կանգնեցինք հան-
րային գործունէութեան նուր-
բական ասպարէզին մէջ: Գարշա-
հոտութիւն տարածուեցաւ մեր բո-
լորտիքը ու ապականեց մթնոլոր-
տը ուր կապրինք: Թունաւորու-
մը սկսած է արդէն, ու կըսպառ-
նայ վարակել ամենքս ալ, եթէ
չդիտանք դէպքերու այնքան վը-
տանգաւոր ու սպառնալից երե-
ւոյթէն սթափուելով՝ մեր հանրա-
յին կեանքի մթնոլորտը փութով
մաքրելու ջանալ իր աղտերէն:

Գործիչներէ ու հրապարակա-
գիրներէ աւելի՝ բանաւոր կերե-
ւի ժողովրդին մէջէն ակընկալել
նոր հոսանք մը, որ տակաւ ու-
ժովաւոր և իր սաստկութեամբ
խորտակելով ամեն արգելք ու խո-
չըրտ իր ճամբուն վրայ, տանի
հոն ուր առողջ օգուկ կազդուրուած
մեր ուղեղներ կարենան լիովին ըմ-
բռնել Սօլպլըրի արցունքներուն
նշանակութիւնը:

ՀԱՅ ԿԱՐՈՏԵԱԼՆԵՐԸ

Գ.

Ս. Ազարեան որբերու գործին
ալ հոգատար եղած և Հ. Շարմ-
թանի օժանդակութեամբ Բերա-
յի մէջ հիմնած է որբանոց մը ո-
րուն բացումը կատարած է անց-
եալ տարի դեկտ. 9ին և որ կը
պատասպարէ վաթսուն որբուհի:
Դեռ կան շատ որբուհիներ, որոնք
կը կարօտին պատասպարանի մը,
սակայն որբանոցին դրամական մի-
ջոյնները անձուկ են և անբաւական
մինչեւ իսկ այժմեան 60 որբուհի-
ները պահելու համար:

Նամակագիրը կիմացնէ թէ ըս-
տիպուեր է Հալէպի մէջ, ուր կա-
թոլիկ հայերու խիտ բազմութիւն
մը կայ, աղջկանց նոր դպրոց մը
բանալ Անարատ Յղութեան չորս հայ
քոյրերու տնօրէնութեան տակ:
Դպրոցը արդէն ունի՝ 140 աշակեր-
տուհի, որոնց մէջ բազմաթիւ լու-
սաւորչական աղջիկներ կան և ո-
րոնք զարմանալի յառադիմու-

թիւն ըրած են շատ կարճ ժամա-
նակի մէջ:

Դպրոցական գործը տակաւ ըն-
դարձակուելու վրայ ըլլալով Յը-
րանսայի մէջ իրենց ուսումը կատա-
րելագործած քոյր վարժուհիներու
պէտքը հետզհետէ աւելի զգալի
կըլլայ: Այս պատճառաւ Ս. Ա-
զարեան կը խնդրէ Հ. Շարմթանէ
կոչում ընել կրթական գործի նու-
իրում Յրանսայի կրօնաւորու-
հիներուն որպէս զի իրենց հաստա-
տութեանց մէջ ասպնջական են Ա-
նարատ Յղութեան նորատի հայ
քոյրեր և պատրաստեն զանոնք
ուսուցչական ասպարէզին համար:

Չմիւռնիոյ նոր վերակազմուած
հայ կաթսիկ հասարակութիւնը,
Մուշ, Տիարպէքի, եւն. պէտք
ունին վարժուհիներու զորս անկա-
րող է հայթայթել Անարատ Յը-
ղութեան հաստատութիւնը, քոյ-
րերուն և երեւմտական միջոցներու
նուազութեան պատճառով:

Կաթոլիկ հայոց Ս. Պատրիար-
քի տեղեկագրին վերջին մասը կը
կազմեն հետեւեալ տողերը:

«Կը տեսնէք, Տիար Ընդանուր
Տնօրէն, թէ անպատճառ հարկա-
ւոր է նեցուկ ըլլալ այս թանկա-
գին հաստատութեան (Անարատ
Յղութեան Գոյրերու), որուն Ա-
նատուրի դպրոցներուն շնորհիւ
է որ հայ կաթոլիկ առաքելու-
թիւնը կը մնայ յարաբերական
բարգաւաճման մը մէջ, հակառակ
այժմեան հանգամանքներուն յա-
րաճուն դժուարութեանց: Այս ա-
ռաքելութեան յաջողութիւնը կա-
խում ունի դպրոցական գործի մէջ
մեր կատարած մրցումին արդիւնք
ներէն, և գիտէք թէ այս փառա-
ւոր մրցումին մէջ ինչ կարեւոր
դեր կը խաղան Անարատ Յղու-
թեան Հաստատութեան դպրոցնե-
րը: . . .

«Սոսկալի տագնապը, զոր նոր
անցուցինք և անոր ցաւալի հետե-
ւանքները որ զգալի են արդի կա-
ցութեան մէջ՝ ինքնին կը ցուցնեն
թէ՛ այն դժուարութիւնները, ո-
րոնց պարտինք յաղթել և թէ՛ մեր
նոր և մեր պարտականութեան կա-
տարման համար անհրաժեշտ պէտ-
քերը, այն պարտականութեան որ

երբէք այսքան դժուարին եղած չէր:

«Գիտեմ որ ձեր պատուական Հաստատութիւնը ուրիշ շատ դըպրոցներու պարտի օգնելը իրենցիկ մէջ: Բայց դուք ամենքէն աւելի լաւ գիտէք մեր աղէտներուն ծանրութիւնը, գիտէք որ դպրոցները շատ տեղ չկըցան խուսափել վտանգէն, մանաւանդ Անատոլիոսի այն տեղերը որոնք մեծագոյն հարուածը կրեցին: Բացի այն պէտքերէն որոնք դպրոցական գործին համար արդի հանգամանքներէն կը ծնին, պէտք է որ տեղ տեղ վերաշինենք ինչ որ քանդուած է: Անպատշաճ չի պիտի տեսնէք ուրեմն, Տ. Ընդհանուր Տնօրէն, եթէ ձեզի կը պաղատիմ՝ այն բացառիկ հանգամանքներուն պատճառաւ ուր կուզենք, որ հաճիք նշանակելի յաւելումը ընել պատրիարքարանիս շնորհուած սովորական նպատին վրայ...»

ՎԵՐՁ

«ՀՐԱՆԳ» ԻՆ

Բարիկ, 4 յուլիս 98

«Վերջին բառ»ը գրելէ 5—6 օր յետոյ, այսօր միայն, բարեկամէ մը ընդունեցայ Իրաւունքի 44րդ. թիւը ուր Հրանդէն յօդուած մը կը գտնեմ ինծի ուղղուած: Այդ մասին երկու խօսք ունիմ ըսելիք:

Նախ ճշդեմ ի՞նչ կը հասկնամ Հրանդ բառով:

Ատենով Հրանդ մը կար, հայ պանդուխտին երգիչը, սահմանափակ մըտքով բայց սրտաշարժ եւ գունալից գըրադէտ մը, որուն ամէնքս ալ կը համարէինք. այդ Հրանդին համար, որ կը հանգչի ինչ միայնակներուն եւ Հայ-րենիքներուն մէջ, վայրկեան մը չեմ դադարած մտածել ինչ որ կը մտածէի այն ատեն: Բայց այն Հրանդը ալ գտնուած չուի: Հիմա կայ Հրանդ մը, զրպարտիչ, բարեկամ անուանարկող, աղտոտութիւն ցանոց: Խօսքերս երկրորդին միայն կ'ուղղուին: Գիտեմ որ

ՍԱՐԿԱԻԱԳ

(15)

Քրիստոսի ծննդեան երկրորդ գիշերը Լեվսկին իւր ընկերներէից երկուսի հետ հիասթափ քնած էր ժամադրութեան օրհանգիլին վայրումը: Մէկ էլ կէս գիշերին յանկարծ խանրի դռները սկսեցին սաստիկ ծեծել: Այդ ձայնի վերայ Լեվսկու ընկերներէից մէկը քնած տեղից վեր թռչելով դուրս եկաւ ըսելով եւ տեսնելով որ խանր չորս կողմից չըջապատուած է բազմաթիւ, ոտից ցգըլուխ զրահաւորուած զինուորներով, նորից վազեց ներս եւ ոտքով զարթեցնելով խորը քնած Լեվսկուն՝ ասեց. «Մասնաւոր եմք, վասիւ... Չորս կողմից ընտուած ենք զինուորներով... վեր կ'ա'ջ շուտով... խանր սուրներով չըջապատուած է...»:

Օձից խայթածի նման Լեվսկին վեր թռաւ ոտքի, շրթերը ձգեց վրան եւ ամեն մի ձեռքում մի մի ատրճանակ բռնած՝ դուրս եկաւ ըսելով:

Նա հրամայեց իւր ընկերներին որ զուռը յանկարծակի կերպով բաց անեն եւ՝ երբոր դռները յանկարծ բաց-

իր թոյլ ու անկապակից պատասխանին չէր արժէր: Եւ պատասխանէի. բայց քանի մը այնքան պոռոտ սուտեր գլորեի է, սր պէտք կը զգամ բացատրութիւն մը տալու, — սա՛ մտածելով միայն թէ այս բոլորը օր մը նիւթեղէններ պիտի ըլլան մեր ժամանակակից պատմութեան մէկ նշանակալից դրուագին, եւ թէ պէտք է որ այս գործին մէջ մենք իւրաքանչիւրին դերը յստակօրէն որոշուի:

Երբէք ըսած չեմ թէ Հրանդ անձամբ դաշոյն քաշած է Արփիարին դէմ: Այդպիսի քաջարտութիւն մը չեմ երեւակայեր այդ թղթէ հերոսին քով: Իրողութիւնը, անհերքելի իրողութիւնը այն է որ ուրիշները Արփիարին դէմ դէնք վերցնելու մղող սկզբնապատճառներէն մէկը եղաւ Հրանդ իր նախկին գործակցին դէմ զրպարտութիւն մը պտղացնելով, որուն գիւրութեամբ հաւատաց ժողովուրդը ճիշդ անոր համար որ մտերմի մը գործը ներսէն դիպցողի մը կողմէն կուգար:

Երբէք փողար չեմ եղած, ո՛չ Արփիարին ոչ ալ ո եւ մէկուն: Հրանդ գիտէ ատիկա: Հրանդ լաւ գիտէ որ Արփիար իմ կուռքս չէ եղած: Հրանդ գիտէ որ եթէ Արփիարը իրեն մայր յանրաւի անուանարկող զրպարտութեան մը դէմ իմ անկախ ու անկեղծ մարդու դաշոյն յայտնեցի միայն ինչ որ դէսին յատկացուած խմբագրականով մը, այդ դէպքէն առաջ եւ անկէջ ետքն ալ նոյն միայնակին մէջ քանի քանի անգամներ Արփիարին գրական կարծիքներուն հակընդդէմ տեսութիւններ ներկայացուցած եմ: Այդ գործին մէջ «ոտքով զլլտով չեմ ինկած» երբէք, ինչպէս կ'ըսէ Հրանդ իր անշնորհ բացատրութեամբ: Այն ատենն ալ ըրած եմ ճիշդ ինչ որ ըրի հիմա: Այդ միջոցին իմ դատ լրագիրս ունէի եւ իմ զատ կեանքս. ո՛չ Արփիարէն այդ ատենուան քաղաքական գործունէութիւնը գիտէի, ոչ ալ նոյն իսկ սերտ գրական յարաբերութիւն մը ունէի անոր հետ՝ քանի որ իմ թերթովս ըզրադած էի: Յանկարծ սա տեսարանը աչքիս պարզուեցաւ:

Տեսա՞յ որ ատենից գրական փաստի, բերնէ բերնի քմածին զրոյց մը պըտըցնելով, Հրանդ կ'աղարտէ Արփիարին անունը եւ նոյն ատեն հակակրօթիւն, նոյն իսկ մղելուն ատենութիւն կը յարուցանէ Հայրենիք բարեբար օրաթերթին դէմ: Աչքովս տեսայ

ուեցին՝ նա ինչպէս մի կատաղած անուր անցաւ խմբուած զինուորներին վերայ, եւ սկսեց մէկ մէկու ետեւից արձակել երկու ձեռքին բռնած ատրճանակները: Ահա իսկ ապստամբի այդ անակոնտելի յարձակումից սարսափահար եղած զինուորները յետ քաշուեցին եւ ճանապարհի բաց արին նորա առաջ: Երբոր սարսափի բողբոջ անցաւ եւ զինուորները ուշքի եկան, ամենքը միասին ընկան փախստականի ետեւից. բայց փախստականը արդէն հեռու էր: Գիշերը սաստիկ մութն էր եւ Լեվսկին անտարակոյս կարող էր փրկուիլ, եթէ տեղի չ'ունենար մի տարաբաղդ դիպուած. ճանապարհին նա հանդիպեց մի ցանկապատի եւ. երբոր կամենում էր թռչել այդ ցանկապատի վրայով, տոնամանի քողը ընկաւ ցցերից մէկով. չ'նայելով ըտրը քանքերին, անկարելի եղաւ ոտքերը ազատել եւ երբոր այդպէս անօգնական կերպով վասիւր զըլլալով կարուած էր՝ ցանկապատի միւս կողմում զինուորները վրայ հասան եւ ձեռքակալեցին նորան: «Մընացէ՛ք բարեաւ, բուլղար եղբայրներ... Միտա բարեաւ սիրելի հայրենիք» ըսցաւ քանչեց սարկաւազը՝ արտասուքը

որ Հայրենիքը կը պատուէին փողոցներու մէջ, «մատնիչի թերթ» կանուանէին զայն... Ինչո՞ւ. — «որովհետեւ Հրանդն էր ըսողը, Հրանդը, Արփիարին գործակցը, որ սխալ չի կըրնար ըսել»:

Եւ գիտեմ որ Հրանդ անձամբ զրպարտ է ժողովուրդը ոչ միայն Արփիարին, այլ նոյն իսկ Հայրենիքին դէմ: Կեղծական վարժարանին մէջ, (ուր, փոխանակ հայերէն լեզուի դաս տալու՝ ինչ որ իր միջիակ պարտքն ու պաշտօնն էր՝ աղաքը կուսակցական կրթելով կը պատակէր) բացէ ի բաց պտուցած է իր աշակերտներուն «Հայրենիք» մի կարգաք, Արփիարը մատնիչ է»:

Կեղծականի աշակերտներէն իմացած եմ ատիկա, եւ անոնք կրնան վկայել. — Այս բոլորը զիս տխրեցուցած եւ զգուցեցած էին. այդ օրերը, Հայրենիքի գրասենեակը, ներկայ գըտնուեցայ հետեւեալ տեսարանին. Շահնազարը — մեր մէջ երեցած ամենէն հզօր մտքերէն, ամենէն աշխուռ ատուր նկարագիրներէն մէկը, — իր թերթին սեմը խորխորաբար կեցած, ճակատաբաց կ'ընդունէր բացատրութիւն ուղեւեկող խուռն ժողովուրդը, իր բարեկամը կը պաշտպանէր օգոյսին անմարմին զրոյցներուն դէմ, փաստ կը պահանջէր, պատուոյ ատենին մը անհրաժեշտ պէտքը կը ցոյցնէր: Այդ միջոցին մէկ քանի մը կը սպասէի. Հրանդ (որ հիմա կը պնդէ թէ Արփիարին ամենէն մօտիկ բարեկամներուն ըսած է եղի իր մտածածը), Հրանդ կրնար եւ պարտ էր գտնել Շահնազարը, կամ Օսեանը, կամ զիս, եւ ցուցունել իւր համբաւաւոր ռոֆիւսանները: Շահնազար անշուշտ պիտի չպահէր ալ եւս Արփիարը Հայրենիքի մէջ՝ եթէ այդ փաստը իրեն ցուցուէր:

(Շարունակելի) ԱՐՇԱՎ 20 ՊԱՆԵՍՆ

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Փ. Պոլիս 26 յունիս

Տեղւոյս Ազգ. երկսեռ վարժարանաց 1897—98 Դպր. վերջացող տարիները ջանի հրապարակային քննութիւնները կատարուեցան ամսոյս 1էն սկսելով եւ աւարտեցան 17ին:

Հոգաբարձութիւնս այս առթիւ մասնաւոր հրաւիրակներ կ'ըրկած ըլլաւ աչքերին, երբոր ոտքերը եւ ձեռքերը կապտած՝ միւս երկու ընկերներին հետ միասին ձգուած էին նորան կառքը՝ Լովչա տանելու համար:

Աւելորդ է ասել թէ ինչքան ուրախացան թիւրք իշխանաւորները, երբոր հեռագիրը հաղորդեց նոցա սարսափելի սարկաւազի ձեռքակալութեան լուրը: Լովչայից Լիւսկուն տեղափոխեցին Սօֆիա, եւ որովհետեւ վախենում էին չ'լինի թէ ճանապարհին ընկերները փորձ փորձեն նորան ազատելու, այդ պատճառով ձեռք էին առնուած ամեն տեսակ զգուշութիւններով Լեվսկին չըջապատուած էր 250 ձիաւոր զինուորներով եւ բազմաթիւ ոստիկաններով: 1873 թուին յունիսի 4ին վերջապէս վասիւրին բերին Սօֆիա, որտեղ նորան բաժանեցին իւր երկու ընկերներէից, որոնց հետ միւս չեւ այդ ժամանակ նոցա անբաժան էին: Օգուտ քաղելով բաժանուելու րոպէից, նա նոցանից մէկին, որը այնքան էլ յանցաւոր չէր եւ կարող էր փրկուիլ, յայտնեց իւր վերջին ժամանակուայ արած կարգադրութիւններէից մի քանիսը, զանազան թղթերի տեղերը, գրամական գումարները եւ իւր արած ծախքերի մասին եւայլն:

Լով. ներկայ գտնուեցան Արժ. Տ. Գէորգ Մ. վարդ. Նալբանդեան, Տ. Սարգիս քահանայ Սահակեան, մեծ. Տիար Գ. Ն., մերազգի զինուորական երկու տեղակալ սպաներն Տ. Տ. Կարապետ վարդապետեան եւ Պօղոս Պօղոսեան, Խաչիկ Կտիքօֆ, Յովհաննէս Գ. Մարտիկովիչ, Առաքել Գազարեան, Թադէոր Գ., Հինտլեան եւ ուրիշ ունեւորներ, որոնք տեսնելով եւ գընահատելով առկասարակ աշակերտուհեաց եւ աշակերտաց, մանաւանդ այս տարուան չորս ընթացաւարտներու իրենց ուսման մէջ ունեցած գոհացուցիչ վիճակն ու յաջողակութիւնը, շընորհակալութիւն եւ գոհունակութիւն յայտնեցին վարժարաններու Տեսչին եւ ուսուցչական պաշտօնէութեան, զոր ներկայ պաշտօնական գրութեամբ կը փութանք յայտարարել ազգային մամլոյ միջոցաւ:

Խնդրելով եւս...

Ի զիմաց Հոգաբարձութեան
Ատենադպիր Ատենապետ
Կ. Սահակեան Տիգրան Սարափեան
(Կնիք)

Ասկէց մի քանի ամիսներ առաջ, ինչպէս յայտնի է ձեզ, ձեր թերթի միջոցաւ յայտարարած էինք թէ մենք ի ներքոյ ստորագրեալքս, պատրաստ էինք ընկերական դատաստանի մը առջեւ, մեր մինչեւ հիմա ունեցած գործառնութեանց հաշիւը տալու: Բայց որովհետեւ մեր կուսակցամոլ հակառակորդները, որոնց նպատակն էր պըղտոր ջուրի մէջ ձուկ որսալ, առաջարկուած դատաստանը կազմելով հաշիւները քննելու չափ անկեղծութիւն չունեցան, մենք՝ ստիպուած, քաղքիս բանիմաց ու կուսակցական նկատումներէ հեռի մի քանի անձնաւորութիւններու ներկայութեան մեր հաշիւը տալով, խնդրեցիք փակեցնել:

Այժմ, անձնական գործերու բերմունքով ստիպուած ենք մեկնիլ քաղաքէս, ուստի ի ստորեւ կը դնենք ի նպատակ միութեան մեր հաւաքած գումարը եւ կը խնդրենք որ թէ սոյն նամակը եւ թէ սոյն ցուցակը նոյնութեամբ հրատարակել հաճիք:

Գաթրիք Գաթրիքեան
Ա. Մուրաթեան

Ի նպաստ հայ յեղափոխական Միութեան ծախուած նուիրատուները

Տեսար. ի Պուրկազ	Ձր. Սր.
Մկրտիչ Հայապետեան	10
Գալուստ Ունճեան	10
Մովսէս Եղիազարեան	5
Մովսէս Երեցեան	5
Նշան (հացագործ)	5
Ոմն (լուսալափոխ)	5
Մուրատ Չալուշ	5
Յարութիւն Ալթըրարմագ	5
Սողոմոն Արթիւրեան	5
Կիւրեղ Կարապետեան	5
Վարդան Առաքելեան	5
Յարութիւն (սրճարանապետ)	3
Տիգրան Աւետիս	3
Գրեցի Նշան	3
Յովհաննէս Հայրապետեան	3
Խոհարար Սիմոն	2
Զինագործ Արթուր	2
Գրիգոր Արթիւրեան	2
Մկրտ Սարգիսեան	2
Արթուր Վարդանեան	2
Վահան Հիսարեան	2
Մ. Պերճ	2
Ղազար Միսիսեան	2
Խաչիկ Յարութիւնեան	2
Յովհաննէս Յարութիւնեան	2

Տիարք Ի Եկեղի Զաղրա	
Օհաննէս Գեորգեան	5
Թորոս Յակոբեան	3
Գրիգոր Միգանճեան	3
Մկրտիչ Տօնիկեան	2
Ե. Խ. Կեսարացի	2
Զաքար Սերոբեան	50
Կարապետ Շահինեան	50
Միսաք Ոսկիկեան	50
Սեդրակ Սալիկեան	1
Ռաֆայէլ Դաւիթեան	50
	18
Տիարքի Սատղիւղ	—
Յարութիւն Շէյրլիան	5
Պետրոս Շիշմանեան	2
	7
(Շարունակելի)	

ԿՈՎԿԱՍԻ ԴՊՐՈՑՔ

Այս առաւօտ հետեւեալ լուրերն ըստացանք Տփլիսէն. —

Կովկասի Ուսումնարաններու վարչութիւնը հրամայած է առ որ անկ է անկապաղ գործադրել 1897 մարտ 26ի բարձրագոյն հրամանն որով 1. Հայ—Լուսաւորչական դասնութեան բոլոր կրօնական եւ ոչկրօնական դպրոցներն—որք 1965ին վերջերը փակուած են ինչպէս եւ անոնց գոյքերը, պէտք են յանձնուել ուսումնարանական իշխանութեան:

2. Վերին վարչութեան պէտք է հաղորդուին դպրոցներու շարժական եւ անշարժ գոյքերու եւ եկամուտներու մասին մանրամասն ցուցակներ:

3. Այդ ցուցակները պէտք են վաւերացուիլ տեղական դպրոցական իշխանութենէ, տեղւոյն եկեղեցւոյն աւագերեցէն եւ՝ երէցփոխ—թաղականէն եւ կամ արժանաւոր վկաններէ: Բաց դպրոցներու տնօրէնները պէտք են ստանալ այդ ցուցակներն, իսկ փակ դպրոցներու մասին ցուցակները պէտք է ուղղակի յանձնուին ուսումնարանական վարչութեան, եկամուտներն ալ պէտք է յանձնուին երկրին գանձարանին, ի հաշիւ հանրային կրթութեան գործին:

4. Յանձնուածները պիտի կառարուին մինչեւ Յուլիսի վերջը:

5. Յանձնաւոր զործողութեան հետ պէտք է հաղորդուի թէ չինութիւնները եւ գոյքերը ինչ ընելու մտադրութիւն կայ:

5. Կառավարական պաշտօնեայք պէտք չէ ի նկատ առնուն թէ դպրոցները նուիրատուութիւն են կամ ոչ, հասարակական դրամով շինուած են կամ ոչ, թէ գոյքերը նուիրուած են կամ ոչ: Պէտք է միայն քննեն թէ այդ գոյքերը ծառայած են իբր դպրոցական պիտոյք եւ չէնքերն՝ իբր կրթական հաստատութիւն: Ուսումնական վարչութիւնն իր ստորագրաւ պաշտօնէութեանց առաջուց պատրաստուած բաց ցուցակներ ուղարկած է, որք պէտք եղած տեղեկութիւններով պէտք է վարչութեան դարձուին:

Բիւզանդիոն

ԼՐԱՔԱՂ

Լ'Առնէնի մէջ կը կարգանք. «Յունիս 26 ին Տ. Կարապետ Գալֆայեան հայերէն լեզուով թեւաքր Սօմաէնի մէջ ներկայացուց Համէթի մէկ արարուածը, իր մօր հետ ունեցած այնքան արտայայտ տեսարանը: Բնութենէն այնքան լաւ օժտուած, երիտասարդ եւ համակրելի ողբերգակը շիրմազին ծափահարութիւններ խլից որքան բազմաթիւ այնքան ընտրեալ

ունկնդիրներէն: Երեւոյ զուլս մը առիւծային մազով, նրբակազմ եւ փառաւոր հասակ մը, մեղմազնոտ տոգունութիւն մը, անբաղդատելի գիւղաշարժութիւն մը, ահա այն ձերքը՝ որոնցմով Տ. Գալֆայեան կարող կըլլայ սքանչելապէս մարմնացնել Եւքարիի գիւցազներ: Ասոնց վրայ աւելցնելով գննութեան եւ ուսումնասիրութեան անհրաժեշտ յաւելումը, մեր հայրենակիցը շուտով պիտի հաւասարի Պետրոս Աղամեանի փառքին եւ պատուաւոր տեղ մը պիտի բռնէ Անգլիոյ ամենէն մեծ ոգրերգակ բանաստեղծին օտար թարգմանիչներուն մէջ:

—Հայաստանի Բարեկամաց ընկերութիւնը 301 որը կը պահէ Հայաստանի քանի մը քաղաքներուն մէջ: Ընկերութիւնը որ 1896 տարւոյ Յունուարէն ի վեր 8000 անգ. ոսկի միայն կրցած է հաւաքել եւ որ վերջերս Մարաշի եւ Բայուի սովիւններուն 400 ոսկի զրկեց, կը ծանուցանէ թէ 50 հազար հայ որբերուն 40 հազարը միայն կըրցին մինչեւ հիմայ պաշտպանութիւն գտնել Եւրոպայի եւ Ամերիկայի մարդասիրութեան:

—Նոր Դարի մէջ կը կարգանք թէ Լիմաճի երիտասարդ միաբաններէն բարձրագոյն կրթութիւն ստանալու գացեր են (ըսուած չէ թէ ո՛ւր) Մամբրէ վարդ. Մէլիք Աղամեան (գիւղատնտեսութիւն), Ներսէս սարկաւազ Տէր Միքայէլեան (եկեղեց. իրաւաբանութիւն), Պօղոս սարկ. Զուրաբեան (պատմութիւն) եւ Սմբատ սարկաւազ Տ. Աւետիսեան (արեւելեան լեզուագիտութիւն):

—Լիմաճի ուսանողական խումբ մը կը պատրաստուի երթալ Շարուր, Գեղարքունի եւ ուրիշ տեղեր, հայրենի աւերակները տեսնելու եւ տեղական ուսումնասիրութիւններ ընելու համար, որոնց արդիւնքը պիտի նուիրուի Գեղարքունի ճեմարանին, այս հաստատութեան յօրինանի ժամանակ որ պիտի տօնուի 1899 ին:

—Այս տարի Գէսրգեան ճեմարանի լսարանական բաժինը աւարտեր են 5 հոգի, իսկ դպրոցական բաժինը՝ 23 հոգի, որոնց մեծամասնութիւնը կը փափագի հետեւիլ լսարանի ընթացքին:

—«Կաթողիկէ Սրբոյ Լիմաճի տօնը» մեծ հանդիսով կատարուեր է Լիմաճի մէջ: Ուխտաւորները ուրիշ տարիներու հետ բաղդատմամբ շատ քիչ էին:

—Ժողովրդային բերանացի աւանդութիւն մը. Արապաճի քառագագաթին մէջ առանց պարանի կախուած է Լուսաւորչի կանթիլը. անոր մէջ փոխանակ իւրի կը վառի Լուսաւորչի արտասուքը եւ լոյս կը սփռէ իր շուրջը. եթէ արտասուքը հատնի եւ լոյսը մարի, այն ստեն կը խաւարի նաեւ հայոց արեւը:

—Մայիսի վերջերը Սալմաստի

մէջ սպանուած են երկու հայ. մարդասպանները թէեւ անծանօթ մնացեր են ցարդ, սակայն կառավարութիւն ուսում տեղեկութիւններու հիման վրայ իբրեւ կասկածելի ձերբակալեր ու Դաւրէթ զըրկեր է քանի մը անմեղ հայեր, որոնք հաւանականաբար առատ կաշառք կերցնելէ ետքը միայն պիտի կրնան իրենց օձիքը ազատել:

—Սալմաստէն դարձեալ տխուր լուրեր կուգան: Պարսիկ սերպազներ որոնց թիւը հիմայ 3000ի կը հասնի, անարգել կը մտնեն Սալմաստի հայ գիւղերը: Կը կողոպտեն անցորդները եւ ամեն կերպով կը նեղեն հայ գիւղացին:

—Ուրմիոյ Գեարգապատ գիւղի մօտ թրքահպատակ քիւրտի մը գիւղը դանուած է. կառավարութիւնը թէեւ գիտէ թէ սպաննողը Բալուցի թուրք մըն է, սակայն Գեարգապատցիները կը նեղէ, որովհետեւ հայ են եւ Բալուցիներէն աւելի հարուստ:

—Գահիրէ վարձանած Արաբ. կերցի Տ. Պօղոս կարապետեանի կտակը, որով հանգուցեալը ազգային հաստատութեանց 2000 ոսկի արժողութեամբ կալուածներ կը թողուր, այժմ դատի առարկայ եղած է: Հանգուցեալն երկու աղջիկները որոնց՝ 6000ական ոսկի միայն կը մնայ այս կտակով, կառարկին թէ իրենց եղբայրը յերիւրած է կտակը, ժառանգութեան ամենամեծ մասին տիրանալու համար: Դատաւարութիւնը մօտ օրեր պիտի կատարուի Կ. Պօլսի ուսումական հիւպատոսարանին մէջ:

—Վիեննայի Միխիթարեան միաբան Տ. Տաշեան կը պատրաստուի Լիմաճի երթալ, Մայր—Աթոռի գրտաան մէջ պատմական ուսումնասիրութիւններ կատարելու համար:

—Կըսուի թէ Ս. Օրմանեան ոչ միայն իզմիրի ամերիկեան որբանոցի նախկին տնօրէն Ֆէրքէն ըսուած հրէշին խստորէն պատժուիլը, այլ եւ անոր անմեղ զոհերուն համար նիւթական հատուցում պիտի պահանջէ: Կըսուի թէ ոճրագործը փախեր է:

—Հայագէտ ուսու բոֆէսոր Ն. Մար Այնորդի վրաց վանքին մէջ գտեր է վրացերէն հին ձեռագիր վկայաբանութիւն մը որուն մէջ Ս. Սահակ Պարթեւի, Ատովմեանց եւ ուրիշ սուրբերու պատմութիւնը գրուած եւ հայերէնէ թարգմանուած ըլլալը նշանակուած է: Նոյն պէս գտեր է վրացերէն Հին եւ Նոր կտակարան, դարձեալ հայերէնէ թարգմանուած: Բոֆէսորը Կ. Պօլսի վերադառնալով այցելութիւն տուեր է Ս. Պատրիարքին, Բանկալթիի Միխիթարեան վանքին, Օրթագիւղ Անտոնեան Հայրերուն վանքին եւ Մկրիւհան Տ. Յովհաննէս Տօր:

—Իզմիրեան մրցանակին այս տարի արժանացած են Տ. Բարգէն Ծ. վարդ. Կիւլէսէրեան, որ Եղիշէի վրայ ուսումնասիրութիւն մը գրած է, եւ Տ. Մուշեղ Ծ. վարդ. Սերովբեան որ նարեկը թարգմանած է քննական ծանօթութիւններով:

—Ս. Պատրիարքը Օրհնագիր եւ դրամական նպաստ զրկեր է վանի Սալմաստ թեմին Սիւան գիւղի քահանայ Տ. Արսէնի որ հոն որբանոց մը բացած ու հա

ւաքած է իրենց ինքնութիւնը մօտ ցած 39 որբեր:

—Վանի առաջն. տեղապահ Տ. Ստեփան վարդապետ Աղատեան տեղեկագրեր է Պատրիարքարանի թէ Տօմիկիկեան կրօնաւորները կըրօնածաւալ ձեռնարկներ կընեն մէկ քանի գիւղերու մէջ եւ ոսկի կը ծախսեն ժողովուրդը որսալու համար: Խնդիրը նկատողութեան առնուեր է խառն ժողովէն:

—Խառն ժողովը իր բանագնացներէն իմանալով որ Գարա. կէօլեան աւագակապետը կուգէ փոփոխութիւններ մտցնել վարչութեան կողմէ առաջարկուած պայմանագրին մէջ, պնդեր է պայմանագրին անփոփոխ ընդունելութեան վրայ:

—Ս. Պատրիարքը խնդրեր Բ. Դոնէն հրահանգ տալ Ռուսմիոյ օսմ. հիւպատոսներուն որ անցագիր տան Թուրքիա վերադառնալ փափաքող հայ գաղթականներուն: Նոյնպէս մասնաւոր թաղերի մը զրկած է Դրան, որպէս զի վառանայի օսմ. առեւտրական գործակատարը ձրի անցագիր տալ վերադարձող աղքատ գաղթականներուն:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բանամաի խնդրոյն հուշակաւոր դերակատարներէն մին, Գոռնելիոս Հէրց որ Անգլիա փախած եւ հոն հիւանդացած էր, մեռեր է ի մեծ խնդութիւն այն Ֆրանսացիներուն, որոնք անոր յայտնութիւններէն վախնալու պատճառ ունէին:

—Ֆրանսական թուանստութեան թիւք ընկերութեան մեծագոյն շոգենաւներէ մէկը, Պուրկոնեք, Նիւ-Եօքէն քանի մը միոն հեռուն անգլիական շոգենաւի մը բաղնիսով իսկոյն ընկըզմը է: Ընկըզմած շոգենաւին մէջ կը գըռնուէին 713 հոգի, որոնց 164ը միայն կրցան ազատիլ, իսկ 549 ծովամայն եղան: Բարիզի ուսական դեսպանը Չարին աւանով Հանրապետութեան Նախագահին ցաւակցութեան յայտնեց այս աղետալի պատահարին համար: Վիլհէլմ կայսն ալ ցաւակցական հեռագիր մը զրկեր է Տ. Ֆելիքս Ֆոլի:

—Տրայֆուսի խնդիրը դարձեալ հարցապնդման մը առարկայ եղաւ Ֆրանսայի երեսփոխան. Ժողովին մէջ: Պատերազմական նախարար Տ. Գալէնեազ պատասխանելով հարցումին՝ յայտարարեց թէ Տրայֆուսի յանցաւորութիւնը հաստատուած է անհերքելի փաստերով եւ վաւերացուած ձեռնհաս գատարանին վճռով, որուն առջեւ ամեն ոք պարտի խոնարհիլ:

—Կը հաւաստեն թէ Վիլհէլմ կայսրը Կ. Պօլսի այցելելէ ետքը պիտի երթայ նաւ Եգիպտոս, ուր 2-3 օր խտիվին հիւր պիտի ըլլայ եւ պիտի այցելէ նաեւ վերին Եգիպտոսի քանի մը տեղերը: Ռուսական եւ ֆրանսական թերթերը չեն ախորժիր բնաւ գերման կայսեր այս ճամբորդութենէն, որով կը վախնան թէ Գերմանիոյ ազդեցութիւնը պիտի մեծնայ ի վնաս ֆրանսականին եւ ուսումականին:

—Հապէշիսթմանի Նէկուսը յատուկ պատգամաւորութեան մը միջոցաւ թանկագին ընծաներ զըրկած է Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահին: Ռուսական ազդեցութեան կը վերագրուի Մի. Կէլիքի այս ձեռնարկը:

Մ ՈՒ ՀԱՐԵՊԵ

Սպանիալուարը մաղուկիւն թինտէն տալալ թէքմիլ Սպանիա տա ֆէլզէլատէ հէյէճան վէ հիտ. տէթ հիւքմ իթմէքտէ տիր. տիւշ. մանտան զիյաւտէ հէօքիւմէթէ գար. շըէհալի հիտտէթ տուլմագտա տըր. զիրա լէվազիմաթը հարպիյէտէ վէ սայիր թէտպիրլէրտէպէօյիւք գու. սուրլար մէյտանա չըգմըլ օլտուղը սէպէպի իլէ, մէսուլիյէթ հէօքիւ. մէթ իւզէրինէ իւքէնմէքտէ վէ պաղը եէրլէրտէ իւթիլալ զու. հուր իտէճէկինտէն գօրգուլմագ. տա տըր. Հաթթու. ճուհուրի. յէթ վէ քաւիւթ ֆիրգալարընըն չիմտիքի գրալ խանէտանընըն թահ. թտան էնտիրմէք էֆրեարը ի. լէ պիրլէլիպ ալաղա գալգաճաղը մէմուլ օլունուլօր. հէօքիւմէթ տախի հինի հաճէթտէ իւթիլա. լըն էօնիւնիւ ալմագ իչիւն իհիթի. յաթէն պաղը թէտպիրլէր իթթի. խազ էյլէմիշ տիր:

Ամիրալ Սէրփարօնըն Գուպա վախիս ժէնէուալ Պլանգօտան վէ Մատրիտէն ալտըղը էմր ու թա. լիմաթ իւզրէ Սանթիակօ քէրֆէ. զինտէն տըլարը չըգմըլ օլտուղը թաստիք օլունմըլ տըր:

Ամերիգալուար սօն ֆուլթու. հաթտան սօնրա պու կիւնէ գա. տար Սանթիակօյա գարըն հիւ. ճուհ իթմէպիլէր, զիրա Ամերի. գալլար Սանթիակօ չէհիթ թէս. լիմիթ թալէպ իթմիշ օլունպ, պու պապտէ ժէնէուալ Պլանգօտան վէ Մատրիտէն թալիմաթ ախպ իտէ. պիլմէք իչին Սանթիակօ գօմանտա. նա պիր գաչ կիւն միւստէ իթ. մէք իգթիգա իթմիշ տիր: Սպա. նիալլար Սանթիակօյը թէսլիմ իթմէպիլէր իտէ, Ամերիգալլար պօղաղտա պուլընան իսթիհքեամ. լարը թօրա թուլթաճաղար վէ պատէհու գարայա եէնիտէն ա. քէր չըգարարագ, գարատան վէ տէնիպտէն չէհիթ իւզէրինէ հիւ. ճուհ իտէճէքլէր տիր:

Րիվայէթէ կէօրէ՝ ամիրալ Գա. մարա Մըսըրտան Սպանիայա ալ. տէթ իտէճէք տիր:

Մուհարէպէյէ խիթամ վէրմէք մագսէտիլէ էվրօրա տէվլէթլէ. ըին մախապէրէ իճրա իթտիքլէրի. նիպաղը կազէթալար թաստիք ի. տէյօր:

Ֆիրլիթին ասըլարըն պաշ սէր. քէրտէսի Ակուինալտօնըն ատա. լարըն իսթիգալիյէթիին իլան իթ. միշ օլտուղը ըվայէթ օլունըյօր:

Մ. Ամերիգա Մէճիւսը ալանը Հալիս ատաւընըն Ամերիգա ա. քէրի թարաֆընտան զապթ օլըն. մասընը էքսէրիյէթը արա իլէ թահթը գարարա ալմըլ տիր:

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻԵ

Տէօրթ տէվլէթլէր թարաֆըն. տան կիրիտ մուվագգաթ իտա. ըէսինէ տայիր թէրթիպ օլունան

նիպաղըն Ամիրալար հաղըր պուլունաղըն հալտէ ատանըն միլ. լէթ մէճիլսինէ թէպիլղ օլունմուշ տըր: Հալպու. քի՝ տէվլէթլէրին վէրտիկի գարարալտան ճէպիլէրին նէ ըուլմ վէ նէ խրիթիյան էհա. լիսի խօշնուտ գալմըլ տըր:

Պապը Ալի մէվքիւր գարարա. ըա գարըն ըէսմէն ֆրանսա, ըու. սիա վէ ինկիլիթէրա հիւքիւմէթլէ. ընէ ըրօթէսթօ, կիրիտ միլլէթ մէճիլսինէ նիպամնը պիր հէյէթ օլտուղըն պէյան վէ մէսէլէնին հալլի իչիւն էլիլէրի խարիճիյէ նէզարէթի իլէ իսթիլարէ իթմէ. կէ տալէթ իթմիշ տիր:

—Էրմէնի գըրկընըն էսնասընտա գարարտիտէ օլան ֆրանսալ թա. պալարընըն գարար ու զիյանը. նըն թազմինին ֆրանսա սէֆա. ըէթի թէքըրալէն թալէպ վէ ա. լաֆր. յուլիս 9ա գատար պիր ճէ. վապ գապուլ իթմէք իտէ, լաղըմ օլան թէտպիրլէրի իճրա իտէճէ. կինի պիրլիթիլ տիր:

—Թիւրքիա սէֆիրի Միւնիթ պէյ Բարիզտէն Սլոմպօլա ալ. տէթ իթմիշ տիր. ըվայէթէ կէօ. ըէ՝ Միւնիթ պէյ եէրինէ տիկէր պիր գաթ Բարիզ սէֆիրի թային օլունմագմըլ:

—Պահրիյէ նաղըրըն Հասան բա. շա մէմուրիյէթինտէն իսթիֆա իթմիշ իտէ տէ, Սուլթան իսթի. ֆասընը գապուլ իթմէպիլ տիր:

—Քօսօվա վիլայէթինտէ Ալ. նապուտար թարաֆընտան խրիս. թիյանլարա գարըն իճրա օլունմոն զուլմ ու թազիլգաթ թահգիգի. նին վիլայէթ վալիսինէ իհալէ օ. լունմասընտան տօլալը Սերպիա էլիլիս Պապը Ալիյէ բուօթէսթօ վէ պիթարաֆ պիր գօմիսիօնը մախսուընըն թահգիգաթ իճրա իթմէք իւզրէ Քօսօվայա կէօնտէ. ըլիմէսինի թալէպ էյլէմիշ տիր:

—Սէլանիկ վիլայէթի տախի. լինտէ, Նէվրօգօր գաղասընտա Օ. սէնօվա նամ քէօյ տէհէթլի պիր ֆէլաքէթէ տիւշար վէ մահվ օլ. մուշ տըր. չէօյլէ քի պիրտէնպիրի եէր օյնալըպ, պիր կիրտապ աչըլ. մըլ վէ քէօյ անըն իչինէ պաթ. մըլ տըր: Քէօյիւն իչինտէ պուլը. նան էհալինին եալընը պիր գըս. մը գուրթուպալիլմիշ տիր:

—Բրիլթինտան Սթանպուլա կէօնտէրիլմիշ օլան 28 պին զուլշ. լըգ պիր էմանէթ Սէլանիկ բօս. տախանէսինտէ չալընմըլ օլտուղըն. տան, պու պապտէ թահգիգաթա մուպաշէրէթ վէ բօսթա մէմուր լարընտան պիրիսի թէվգիֆ օլուն. մըլ տըր:

—Քէյա Սթանպուլըն ալթընճը տախիլէս սանտըղընտան 30 պին զուլշ չալընմըլ տըր:

ՏԱԽԻԼԻՅԵ

Բռնէս վէ բռնէսէս հաղարա. թը Սէնաիէալ Ռումանիա գրալ վէ գրալիշասը, հէօքիւմէթ վէ է. հալիսի թարաֆընտան բէք մուլթան

թան սուրէթտէ վէ ֆէվգէլատէ հիւրմէթ վէ ըրայէթլէ գապուլ օ. լունմուշար վէ իւշ կիւն գրալ վէ գրալիշայա միսաֆիր գալտըղտան սօնրա, բաղար կիւնի վարնա էվ. քսինօլրատ սէրայընա ալտէթ իթմիլլէր տիր:

—Սէքիլ քիլօմէթրօ վէ 200 մէթ. բօտան իպարէթ օլան Տէֆլէ—կէ. պէճէ տէմիր եօլըն ինշասը խի. թամ պուլմուշ տըր:

—Սօֆիա շէհրինին բիանգօ գուլմանտալ գաթիլէն թէշքիլ վէ գուլմանտա իլէ պէլէտիյէ պէյ. նինտէ գօնթրաթ տախի՝ իմպա. լանմըլ օլունպ, ըվայէթէ կէօրէ՝ բիանգօ պիլէթլէրի հոկտ. ալըն. տա ֆիւրուլթ օլընմագ տըր:

—Սլոպօուա կաղէթաւընտա օ. գունտըղընա նազարէն՝ Պուլկա. բիանըն պաղը իսթիհքեամալարընը վէ հարպ մէվգըլարընը թէֆիլի իթմէք իւզրէ Պէլլրատտան կէօն. տէրիլմիշ իքի Սերպ ճասուլարըն (խաֆիյէ) պիրիսի վլատայա քէօ. յիւնտէ վէ տիկէրի վիտինտէ ախպ ու կիրիթի օլունմըլար տըր: Իշ. պու իքի ճասուլարըն հանընտա բլանլար, խարիթալար վէ սայիրէ պուլունմըլ տըր:

—Թիւրքիատան կէլէն մէյվա վէ սայիր մահսուլաթըն՝ Ֆիլօք. սէրատան սալիմ օլտուղալընա տա. յիր մահալին պուլկար թիւճճար վէքիլինտէն թաստիք օլունմըլ պիր չէհատէթնամէ օլմատըգճա, Պուլ. կարիայա իտխալի մէնն օլունմըլ տըր:

—Կէլէն հաֆթա սալը կէճէսի Սօֆիատան Ֆիլիպէյէ կիտէն տէ. միր եօլ գաթարը Գալիչանէ բս. թասիօնը հաղընընտա եօլ մէմուր. լարըն գայտսըղըղը իլէ եօլ իւ. զէրինտէ պրագըլմըլ իքի մալվալօ. նընա չարքմըլ իտէտէ, ճան թէ. լէֆիթաթ վուզը պուլմամըլ օլտու. ղը մալէ մէմուրիյէ իշիտիլմիշ տիր:

—Պսերկալ ռուսիա գօնսօլսը զէվճէսի մատամ Պրանտա Սուլ. թան թարաֆընտան իւչիւնճի Շէ. ֆաղաթ նիշանը իհասան օլունմըլ տըր:

—Ռատոմիր—Քէօսթէնտիլ տէ. միր եօլը միւնագասալը խիթամ պուլմուշ վէ ինշասը Եօստան ճու. մալիթ վէ գուլմ. էօհտէսինտէ գալմըլ տըր:

—Կէլէն ճուլմա երթէսի կիւ. նիւ վառնտա իքի մուհաճիր եր. մէնիլէրին իշիտիլքէրի պէօյիւք պիր ճինայիթ թէքմիլ միլլէթ. տալարընըղըն հիտտէթ ու նէֆ. ըլթիլին մուճիպ օլմուշ տըր. չէօյ. լէ քի, Առաքիլ վէ Ղաղար իսմին. տէ իքի Մուլլու քէնտի հէմէհ. ըրիլինտէն բօլիցաճը Պետրոսըն էօվլէնտէն սօնրա սաաթ 4 բատ. տէլէրինտէ կէօյա կէզինմէք էֆ. քեարը իլէ պաղարա կէօթիւրմիւշ. լէր վէ թէնհա եէրտէ էվլէլա պա. ղընա սօրա իլէ վուրուպ սէրսէմ. լէթմիլլէր, պատէհու իսթիլնէ տիւշիպ պօղաղընտան քէսմիլլէր,

վէ իւթիլնտէ սուլունան 150 նաք. մըգոտար մէպաղը ալըպ սիվիլիլլէր տիր: Ճինայէթին խապէրի ալըն. տըղընտա՝ բօլիցիա ճանիլէրի պուլ. մագ իչիւն լալմ օլան թահգի. գաթ վէ թահարրիյաթը իճրա վէ միլլէթալարընըղտան պիր գա. թըն եարալմը իլէ բաղար կիւնիւ կէրէք Առաքիլի վէ կէրէք Ղա. զարը ախպ ու կիրիթի իթմէկէ մուվտֆապ օլմուշ տըր:

ԶԱԽԻՐԻ ԲԻԱՑԱՍԸ

Վառնա 30 Գունիս
Պաղտայ
Վալիօն եօգլիպրա 47-51, հէքթօլ. 7-8 ֆրանք
Արապա, լիպրա 47-55 հէքթօլ. 6.50-7 ֆրանք
Արքա եէնի
Լիպրա 42-44, հէքթօլ. 5-6 ֆրանք

Յասուլեա
100 օգգալը 15-20 ֆրանք՝ մալա կէօրէ
Արապա մուլմէլէսի՝ Նարօլէոն 21 ֆու. հիսապը իլէ տիր.
Կիւնտէ 5—6 արապա պուլ. տայ, 14-15 արապա արա կէլմէք. տէ տիր: Մըսըր եօգ տըր:

ՏՊԱՐԱՆ

Լրագրիս վերջին երեսի սիւ. նակներուն մէջ օտար լիզուներով ալ ազգեր կը գետեղուին: Առանձին կը տպագրուին գրքեր, տետրակներ ու կը պատրաստուին հայերէն, պուլկարերէն, ֆրանսերէն եւ յունարէն լեզուներով ընկալադիր, հասցէներ, հարսանաց եւ այլ հրաւիրագրեր, այցաքարտ եւ այլն:

ԳՆԵՐ ԶԱՓԱՍԻՐ
Փափագողք պարտին դիմել խըմ. բազրուլթեան հասցէին:

ԿՈՐՍՈՒԱԾ

Վահան Գաղանճեան անուն 15 տարեկան Մարգուանցի պատանին Ռուստուգի Գլթութեան Բոյրերուն հաստատութիւնէն անցեալ տարի օգոստոսի մէջ հեռացած է և անկէ ի վեր երեւան չէ ելած: Ով որ իր մասին տեղեկութիւն ունի, թող հաճի գրել Տիար Միւրքոն Գաղանճեանի, վառնա, Պալմաճըլար չարըն, թիւ 149:

«ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ»
Նսր քաջոռաճ
Ռ Ո Ւ Ս Ճ Ո Ւ Ք

Սիմիօնօֆի դրամատան դէմ գտնուող նախկին «Մասիս»ի շէն. քին մէջ, ուր կը պատրաստուին տան խահանցի յատուկ մաքրու. թեմալ համադամ կերակուրներ և անուշեղէններ չափաւոր գինե. լով: Փորձիլը ստուգել է:
Բաժանորդագրութիւն կ'ընդուն. ուրի դիւրամատչելի պայմաններով:

Ա.Զ.Դ.

Իրաւունք կը ծախուի Ռուս. ճուգ, բօստայի նախկին շէնքի զիմաց, Տիար Մ. Թիւթիւնճեա. նի խանութը: